

EDUSKUNNAN VASTAUS 62/2001 vp

Hallituksen esitys laeiksi valtion eläkelain sekä eräiden sen muutosten voimaantulosäännösten muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi valtion eläkelain sekä eräiden sen muutosten voimaantulosäännösten muuttamisesta (HE 48/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 15/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 2 §:n 1 momentin 3 kohta, 6 §:n 1 momentin 3 kohdan b alakohta, 7 §:n 1 momentti, 7 d §:n 1 momentin 3 kohta, 8 §:n 2 momentti, 9 c §:n 4 momentti, 9 d §:n 5 momentti, 10 a §:n 1 momentin 3 kohta ja 24 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 c §:n 4 momentti ja 9 d §:n 5 momentti laissa 103/1989, 6 §:n 1 momentin 3 kohdan b alakohta ja 7 §:n 1 momentti laissa 1671/1995, 7 d §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1153/1997, 8 §:n 2 momentti ja 10 a §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1528/1993 sekä 24 §:n 3 momentti laissa 1189/1994, sekä

lisätään lain 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1528/1993, 1671/1995 ja 1153/1997 sekä laeissa 333/1986, 618/1991 ja 625/2000, uusi 9—11 momentti, jolloin nykyinen 9 momentti siirtyy 12 momentiksi ja 7 d §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1153/1997, uusi 2 momentti sekä 10 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1528/1993, uusi 3 a kohta, seuraavasti:

1 §

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, toiminnan kunnallistamisen yhteydessä valtion

eläketurvan piiriin kuuluvasta palveluksesta kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) soveltamisalaan kuuluvaan palvelukseen siirrettyä edunsaajaa pidetään kunnal-

listamista edeltävän palveluksensa osalta 3 momentissa tarkoitettuna vanhana edunsaajana. Edellytyksenä on, että edellä mainittu edunsaaja oli 31 päivänä joulukuuta 1992 yhdenjaksoisessa valtion eläketurvan piiriin kuuluvassa palveluksessa ja että hänen tällainen palveluksensa tai kunnallistamisen jälkeen kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain soveltamisalaan kuuluva palveluksensa jatkuu kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan 20 päivänä marraskuuta 1992 hyväksymien eläkesäännön 1 päivänä tammikuuta 1993 voimaan tulleiden muutosten voimaantulomääräyksissä tarkoitettulla tavalla yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan asti.

Tämän pykälän 3 momentissa säädettyä kuuden kuukauden palvelusaikavaatimusta ja kolmen vuoden eläkeaikavaatimusta sovellettaessa kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain soveltamisalaan kuuluva palvelus rinnastetaan 9 momentissa tarkoitettu kunnallistamisesta lukien tämän lain piiriin kuuluvaan palvelukseen. Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, joka on myönnetty 5 a §:ää vastaavia säännöksiä soveltaen, rinnastetaan 5 a §:ää soveltaen myönnettyyn eläkkeeseen. Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on 8 §:ssä säädettyjen edellytysten lisäksi, että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain soveltamisalaan kuuluva palvelus on päättynyt.

Edunsaaja, jolla on ollut valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (103/1989) voimaantulosaännöksessä tarkoitettu oikeus eläkeiän valintaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1999 ennen 1 päivää heinäkuuta 1989 voimassa olleiden säännösten mukaan ja joka on tehnyt tätä koskevan valintailmoituksen, säilyttää oikeutensa mainittuun eläkeikään edellyttäen, että hänen kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain soveltamisalaan kuuluva palveluksensa 9 momentissa tarkoitettu kunnallistamisesta lukien jatkuu yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka. Valintailmoituksen tehneellä vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä olevaan palvelusaikaan rinnastetaan kunnallistamisesta lukien kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain soveltamisalaan kuuluva palvelus,

joka vastaa edunsaajan ennen kunnallistamista valtiolla ollutta palvelua alemman eläkeiän mukaisessa tehtävässä.

2 §

Tämä laki ei koske

3) palvelusta, joka otetaan huomioon merimieseläkelain (72/1956) tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) mukaista eläkettä varten;

6 §

Eläkeajaksi ei kuitenkaan lueta:

3) aikaa, jonka työ tai virantoimitus palveluksen jatkuessa on ollut palkattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti enemmän kuin yhden vuoden tai edunsaaja on palkattoman keskeytyksen aikana ollut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuna tai vastaavan ulkomaisen eläketurvan piiriin kuuluvassa työssä; keskeytysaika luetaan kuitenkin tällöinkin eläkeajaksi, jos palkattomuuden syynä on ollut:

b) sairausvakuutuslain 21 ja 23 §:ään perustuen myönnetty virkavapaus tai loma siltä osin kuin sairausvakuutuslain mukaan tuleva äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainraha kohdistuu siihen tai virkavapaus, jonka aikana edunsaaja saa työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa, kuntoutusrahain mukaista kuntoutusrahaa, valtiokonttorin ohjeisiin perustuvaa varhaiskuntoutuksen kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella; eikä

7 §

Eläkkeen perusteena oleva palkka (*eläkepalkka*) määrätään kustakin palveluksesta erikseen. Eläkepalkka lasketaan palveluksen päättymisvuotta edeltäneiden enintään 10 viimeisen ka-

lenterivuoden työansioista (*valintavuodet*). Palveluksen päättymisvuosi otetaan kuitenkin yhtenä valintavuotena huomioon, jos palvelus on jatkunut enintään kolmen kalenterivuoden aikana eikä palvelusta ole päätetty 1 §:n 8 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos palvelus on jatkunut koko päättymisvuoden. Eläkepalkkaa laskettaessa valintavuosien työansiot tarkistetaan 16 §:n mukaisesti.

7 d §

Eläkepalkkaa laskettaessa työansio määräytyy maksuajankohdan mukaan samoin perustein kuin veron ennakkoa tai veroa pidätettäessä. Työansiona pidetään myös 1 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitetuista tehtävistä ja toimielimistä saatua palkkaa ja palkkiota. Työansiona ei kuitenkaan pidetä:

3) edunsaajalle suoritettua ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista annetussa laissa (651/1993) tarkoitettuja korvauksia ja muita etuuksia sekä ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella maksettavista korvauksista annetussa asetuksessa (652/1993) mainittuja paikalliskorotusta ja korvauksia.

Jos edunsaaja, joka on Suomen kansalainen, on eläkkeen perusteena olevan palkan laskenta-aikana ollut ulkomaanedustuksen virkamies, puolustusvoimista annetun asetuksen (667/1992) 64 §:ssä tarkoitettu virkamies, teknologian kehittämisskeskuksen ulkomaanyksiköissä työskentelevä toimihenkilö tai työvoimavastajista annetun asetuksen (209/1977) 1 §:ssä tarkoitettu toimihenkilö tai muu virkamies tai toimihenkilö, jonka palkkaukseen sovelletaan ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista annettua lakia, lisätään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa hänen 1 momentissa tarkoitettuun työansioonsa kalliinpaikanlisä, jollei se muutoin sisälly työansioon. Kalliinpaikanlisä lisä-

tään sen suuruisena kuin se suoritettaisiin, jos edunsaajan toimipaikka olisi Helsingissä.

8 §

Edunsaajalla on oikeus saada vanhuuseläkkeensä varhennettuna aikaisintaan sitä kalenterikuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana hän täyttää iän, joka on viisi vuotta alempi kuin hänen 4 §:n mukainen eläkeikänsä. Tällöin eläkkeen määrää vähennetään 10 b §:ssä säädettyllä tavalla. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa säädetään vanhuuseläkkeestä. Oikeutta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ei ole 4 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulla edunsaajalla.

9 c §

Oikeutta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ei ole 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulla edunsaajalla.

9 d §

Oikeutta osa-aikaeläkkeeseen ei ole 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulla edunsaajalla eikä edunsaajalla, joka saa lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista osa-aikaeläkettä, jos se perustuu tämän lain mukaista eläkettä varten eläkeajaksi luettavasta palveluksesta saatuun ansioon.

10 a §

Muuta kuin osa-aikaeläkettä korotetaan työeläkelisällä, jos edunsaaja on saanut:

3) valtion virkamieslain, peruskoululain, lukiolain tai koulutus- ja erorahastosta annetun lain mukaista omaehtoista ammatillista aikuiskoulutusta varten myönnettävää tukea;

3 a) aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea; tai

24 §

— — — — —
Jos kysymys on evätyen edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä ja asiassa ilmenee uutta selvitystä, valtiokonttorin on tutkittava asia uudelleen. Valtiokonttori voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyen edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös valtion eläkelautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti valitusasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 23 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 1 §:n 9—11 momenttia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen.

Tämän lain 1 §:n 9—11 momenttia ei sovelleta ennen vuotta 1940 syntyneeseen edunsaajaan.

Tämän lain 7 d §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1996.

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion eläkelain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1528/1993) voimaantulosäännökseen, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1232/1995, uusi 16 momentti seuraavasti:

— — — — —
Sellaisella 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla vanhalla edunsaajalla, joka on siirretty toiminnan valtiollistamisen yhteydessä kunnan palveluksesta valtion palvelukseen ennen joulukuun 31 päivää 1994, on oikeus lukea eläkeajaksi myös valtiollistamista edeltänyt kunnallinen palvelus sovellettaessa tämän lain 4 §:n 2 mo-

menttia, 10 §:n 6 momenttia ja 12 §:n 1 momenttia.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut tämän lain tultua voimaan.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1671/1995) voimaantulosäännöksen 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1176/1996, seuraavasti:

— — — — —
Siltä osin kuin tämän lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuusia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot määrätään soveltaen valtion eläkelain 7 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain 7 §:n 2 momenttia ei sovelleta lain voimaantuloa edeltäviin valintavuosiin. Ajalta ennen tämän lain voimaantuloa 1 virkkeen mukaisesti määrätty kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot otetaan kuitenkin huomioon ratkaistessa, täyttyvätkö tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettut edellytykset jättää eläkepalkkaa laskettaessa pois lain voimaantulon jälkeisiä valintavuusia ja niitä vastaavia työansioita. Sellais-

sa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, taikka erikoisupseerin, sotilaspapin, sotilasammattihenkilön, rajavartijan tai merivartijan tehtävissä palvelevan edunsaajan eläkepalkka lasketaan tämän lain 7 §:stä poiketen enintään seitsemän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy ennen vuotta 2008, enintään kahdeksan vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2008 ja enintään yhdeksän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2009.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 6 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan valtion eläkelain muuttamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun lain (638/1994) voimaantulosäännöksen 6 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma on sattunut tämän lain tultua voimaan.

Laki

eräiden valtion toimintojen kunnallistamista koskevien eräiden lakien ja säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan:

1) eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia 29 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1422/1994);

2) eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan eräitä palvelutoimintoja 11 päivänä huhtikuuta 1997 annettu laki (314/1997);

3) eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa yliopistojen hammaslääketieteen kliinisen koulutuksen toimintoja 29 päivänä lokakuuta 1999 annettu laki (988/1999);

4) ammatillisesta opettajankoulutuksesta 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun lain (452/1996) 18 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 432/1998.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2001